

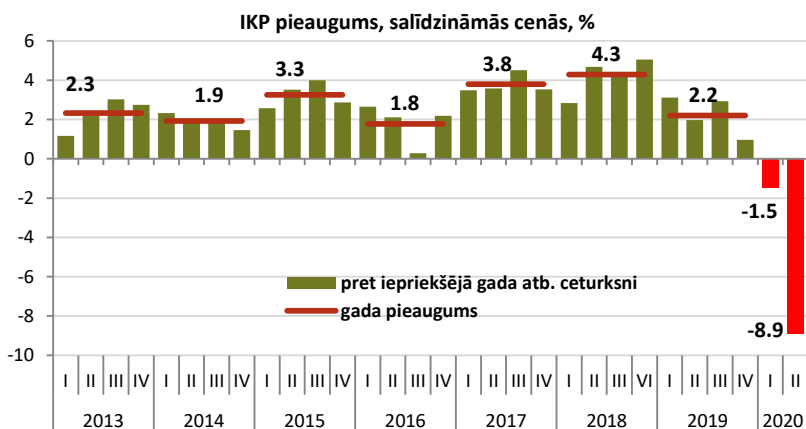
Finanšu ministrija

Makroekonomikas un budžeta apskats 2020

Nr. 7

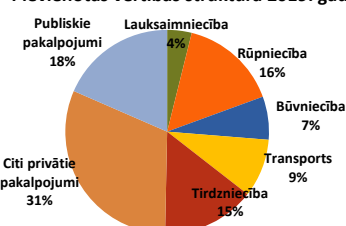
Galvenie makroekonomiskie rādītāji	2019	Prognozes*			
		2020	2021	2022	2023
Iekšzemes kopprodukts (IKP)					
faktiskajās cenās (milj. eiro un pieaugums, %)	30476	-7.4	6.5	5.3	5.2
salīdzināmās cenās (milj. eiro un pieaugums, %)	27497	-7.0	5.1	3.1	3.1
IKP deflators (gads pret gadu), %	2.6	-0.5	1.3	2.0	2.0
Patēriņa cenu indekss (gads pret gadu), %	2.8	0.2	1.2	2.0	2.0
Vidējā bruto mēneša darba samaksa, eiro un pieaugums faktiskajās cenās, %	1076	-1.0	3.0	5.0	5.0
Nodarbinātība, tūkst. iedzīvotāju un pieaugums, %	910	-4.4	0.6	1.0	-0.1
Bezdarba līmenis (gada vidējais), %	6.3	10.5	9.8	8.1	7.3
Preču un pakalpojumu eksports					
faktiskajās cenās (milj. eiro un pieaugums, %)	18257	-14.8	7.7	4.6	5.7
salīdzināmās cenās (milj. eiro un pieaugums, %)	17381	-10.3	6.5	3.0	4.0
Preču un pakalpojumu imports					
faktiskajās cenās (milj. eiro un pieaugums, %)	18240	-16.3	9.0	6.3	6.5
salīdzināmās cenās (milj. eiro un pieaugums, %)	18434	-11.5	6.8	3.2	3.4

* Prognozes izstrādātas 2020.gada jūnijā un tiks ņemtas par pamatu Latvijas Vidēja termiņa budžeta ietvara 2021.-2023. gadam sagatavošanā

IKP

Pievienotās vērtības struktūra 2019. gadā

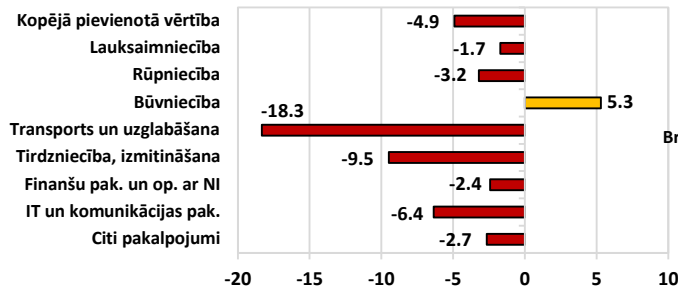

Baltijas valstu IKP pieaugums, gada izaugums %

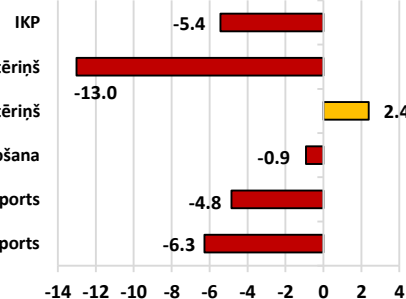
	19'III	IV	20'I	II
Latvija	2.9	1.0	-1.5	-8.9
Lietuva	3.8	3.8	2.4	-4.2
Igaunija	6.3	5.3	-0.7	-6.9

Šā gada pirmajā ceturksnī Latvijas iekšzemes kopprodukts (IKP), salīdzinot ar pagājušā gada attiecīgo ceturksni, samazinājās par 1,5%, bet otrajā ceturksnī COVID-19 krīzes ietekmē ekonomikas kritums sasniedza 8,9%. Tas ir straujākais IKP kritums kopš 2010.gada, tomēr ekonomikas sarukums bijis mazāks nekā sākotnēji prognozēts, labāku noturību pret krīzi uzrādot ražošanas nozarēm un pakalpojumu nozarēm sākot atgūties ātrāk nekā sagaidīts. Ekonomikas krituma dziļums arī bijis mazāks nekā iepriekšējā krīzē, kad 2009.-2010.gadā IKP kritums gada griezumā piecus ceturkšņus pēc kārtas pārsniedza 10%. Otrajā ceturksnī IKP kritumu noteica galvenokārt privātā patēriņa samazināšanās, ierobežojumu ietekmē krasi sarūkot izmitināšanas un ēdināšanas, mākslas, izklaides un atpūtas, komercpakalpojumu un transporta nozaru apjomiem. Operatīvie dati liecina, ka otrajā ceturksnī ir ticis sasniegts krīzes zemākais punkts un nākamajos ceturkšņos ekonomikas aktivitāte pakāpeniski atjaunosies. EK veidotais ESI konfidences indekss gan Latvijā, gan Eiropas Savienībā kopumā, augstā ir paaugstinājies jau ceturto mēnesi pēc kārtas, lai gan joprojām vēl nav atgriezies ilgtermiņa vidējā līmenī.

IKP izaugsme no nozaru un izlietojuma pusēs, 2020.gadā 1.pusgads salīdzinājumā ar 2019.gada 1.pusgadu, %

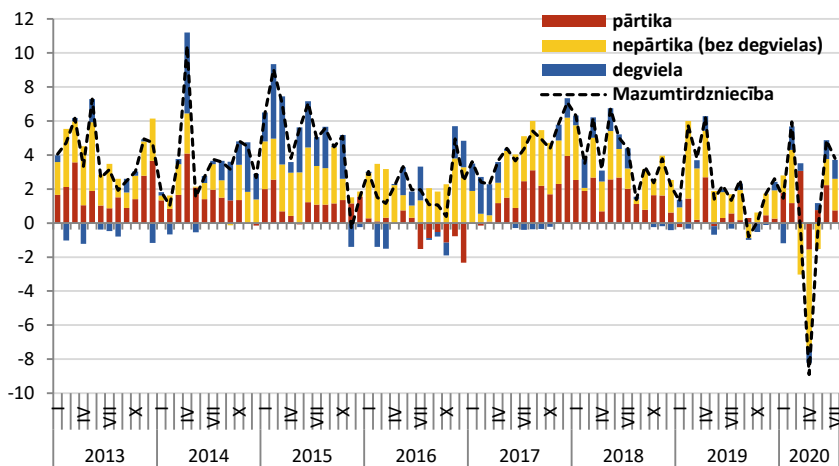

IKP

Ekonomikas lejupslīdi 2020.gada pirmajā pusē kopā noteica galvenokārt privātā patēriņa kritums, kas skaidrojams ar COVID-19 slimības izplatības ierobežošanai ieviestajiem pasākumiem, kuri būtiski samazināja iedzīvotāju ekonomisko aktivitāti. Vienlaikus investīciju apjoms gada pirmajā pusē samazinājies tikai par 0,9%, un tik niecīgu samazinājumu sekmēja pieaugums būvniecības nozarē par 5,3%. Eksporta apjomam samazinoties lēnāk nekā importa apjomam, pozitīvs devums gada pirmajā pusē bijis neto eksportam, un ekonomikas kritumu bremsēja arī sabiedriskā patēriņa pieaugums par 2,4%. No nozaru pusēs visbūtiskāk ekonomikas lejupslīdi ietekmēja kritums transporta nozarē par 18,3%, kā arī izmitināšanas un ēdināšanas nozarē par 39,5%, mākslas, izklaides un atpūtas nozarē par 27,1% un informācijas un komunikācijas pakalpojumu nozarē par 6,4%. Samazinājumi gada pirmajā pusē bijuši arī visās pārējās pakalpojumu nozarēs, kā arī lauksaimniecībā un apstrādes rūpniecībā. Neliels apjomu pieaugums gada pirmajā pusē fiksēts tikai pārējā rūpniecībā - par 0,4% un valsts pārvaldē un aizsardzībā - par 1,4%, salīdzinot ar 2019.gada pirmo pusi.

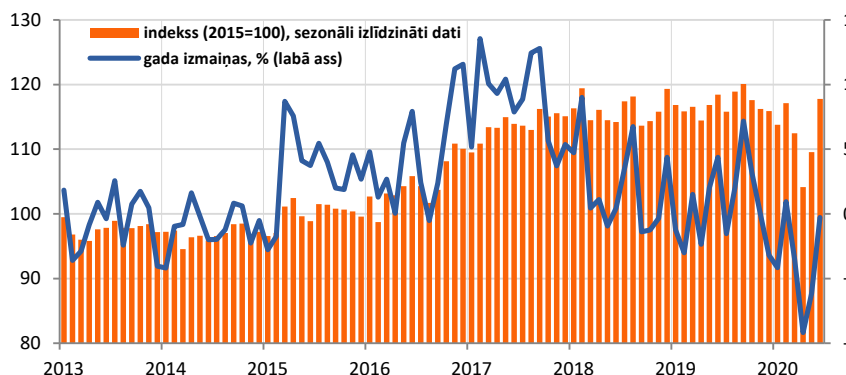
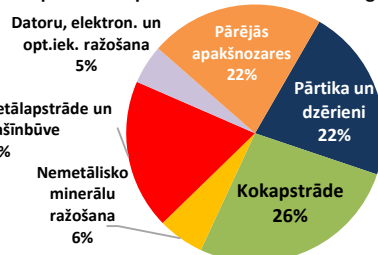
Dati: CSP, Eurostat, LR Finanšu ministrija

Mazumtirdzniecības apgrozījuma gada pieaugums pa grupām*, %

Mazumtirdzniecība

Gada pieaugumi, kalend.izl., 2020.g. janv.-jūnijs

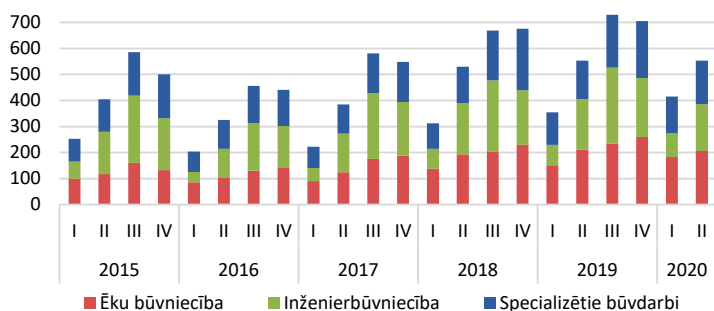
Kopā	+0,7%	Nepārtika(bez degv.)	-1,3%
Pārtika	+2,7%	Degviela	+1,9%

Jūlijā tāpat kā jūnijā, mazumtirdzniecībā tika reģistrēts pārdošanas apjomu pieaugums, gada griezumā palielinoties par 3,8%. To veicināja nepārtikas preču mazumtirdzniecība, kā arī pieaugums tirdzniecībā pārtikas veikalos. Nepārtikas preču tirdzniecība kopumā jūlijā gada griezumā pieauga par 5,1%, ko noteica auto degvielas mazumtirdzniecības kāpums par 6,8%. Starp nepārtikas precēm apgrozījums palielinājās arī māsaimniecības elektropreču, farmaceitisko un medicīnisko piederumu, informācijas un komunikāciju tehnoloģiju iekārtu mazumtirdzniecībā, kā arī tirdzniecībā pa pastu un interneta veikalos. Savukārt mazumtirdzniecība pārtikas preču veikalos jūlijā pieauga mēreni – gada griezumā par 1,7%. Ņemot vērā svārstīgo mazumtirdzniecības attīstības dinamiku, š.g. septiņos mēnešos kopā mazumtirdzniecības apgrozījums Latvijā palielinājies vien par 0,7%.

Rūpniecības produkcijas izlaides apjoms

Rūpniecība
Apstrādes rūpn. izlaides struktūra 2019. g., %

Rūpniecība, g/g, kalend.izl., 2020.g. janv.-jūnijs

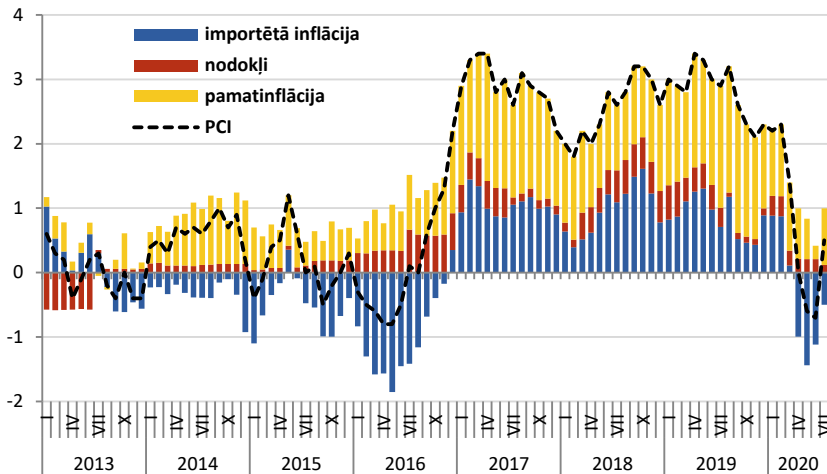
Rūpn. kopā	-3.8%	Ieguves rūpn.	+3.6%
Apstr. rūpn.	-4.5%	Enerģētika	-2.4%

Situācija Latvijas rūpniecībā š.g. jūnijā turpinājusi uzlaboties, un nozares izlaide jau bija tuva iepriekšējā gada līmenim, ražošanas apjomiem gada griezumā samazinoties par 0,3%. Tomēr 2020.gada pirmajā pusgadā kopā nozarē tika reģistrēts nozīmīgs ražošanas apjomu sarukums – par 3,8%. Apstrādes rūpniecības apjomi jūnijā saruka par 2,3%, kas, jāatzīmē, ir ievērojami zemāks kritums nekā iepriekšējos divus mēnešos, kad aprīlī un maijā nozare uzrādīja apjomu sarukumus par attiecīgi 8,9% un 7,0%. Līdz ar to š.g. pirmajā pusgadā kopā apstrādes rūpniecības izlaide bijusi par 4,5% vājāka nekā pirms gada, ko noteica ne tikai COVID-19 krīze, bet arī gada pirmajos mēnešos reģistrētais kritums kokrūpniecībā saistībā ar pērnā gada bāzes efektiem, kā arī apjomu samazinājums atsevišķās mašīnbūves apakšnozarēs saistībā ar ārējā pieprasījuma vājināšanos. Pēc ražošanas apjomu pieauguma maijā kokrūpniecība jūnijā atkal uzrādījusi kritumu - par 1,9%. Pārtikas produktu ražošana saglabājusi iepriekšējā gada jūnija izlaides līmeni. Savukārt gatavo metālizstrādājumu ražošanas apjomi sarukuši līdz 2018.gada līmenim, uzrādot kritumu ceturto mēnesi pēc kārtas un salīdzinājumā ar pērnā gada jūniju samazinoties par 8,9%. Arī citas apstrādes rūpniecības apakšnozares jūnijā uzrādīja ražošanas apjomu samazinājumus, tomēr tie bijuši vājāki nekā iepriekšējos mēnešos. Savukārt ķīmiskās rūpniecības ražošana, kā arī poligrāfijas un ierakstu reproducēšanas apjomi turpinājuši pieaugt un salīdzinājumā ar iepriekšējā gada jūniju palielinājušies par attiecīgi 21,8% un 3,0%.

Būvniecības izlaides apjoms faktiskajās cenās, milj. eiro

Būvniecība

Pēc strauja būvniecības apjomu pieauguma š.g. pirmajā ceturksnī (+16,9% fakt. cenās) nozares izlaides kāpums otrajā ceturksnī sabremzējās, izlaidei saglabājoties iepriekšējā gada attiecīgā ceturkšņa līmenī. Otrajā ceturksnī kritumu uzrādīja ēku būvniecība - par 2,5%, samazinoties dzīvojamā ēku, viesnīcu, rūpnieciskās ražošanas ēku un noliktavu celtniecībai, kā arī inženierbūvniecība, kuras apjomi gada laikā saruka par 7,9%. Savukārt specializēto būvdarbu apjomi turpināja palielināties arī otrajā ceturksnī - par 13,9%. Š.g. otrajā ceturksnī izsniegtajās būvatļaujās paredzamā platība samazinājās par 20,9%, kas bija ievērojami straujāks sarukums nekā pirmajā ceturksnī reģistrētais 5,7% kritums. Tas liecina par būvniecības apjomu samazinājumu turpmākajos periodos.

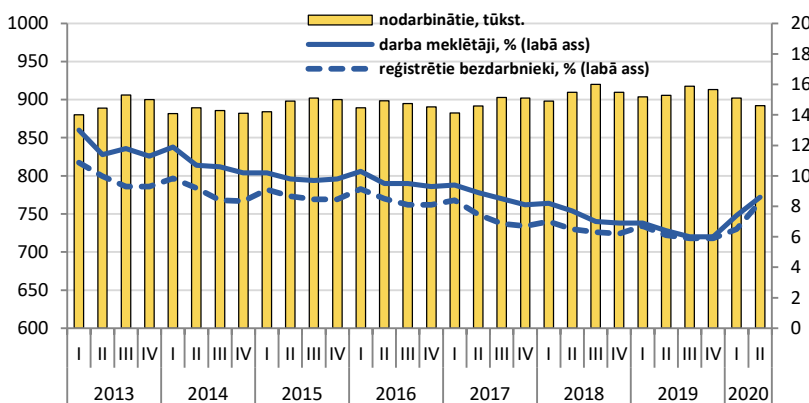
Gada inflācija sadalījumā pa avotiem, %

Inflācija

Pēc divu mēnešu deflācijas jūlijā Latvijā atkal atsācies cenu pieaugums, un patēriņa cenas salīdzinājumā ar pagājušā gada attiecīgo mēnesi ir palielinājušās par 0,5%. Inflācijas atgriešanās pēc ārkārtējās situācijas ierobežojumu mazināšanas apstiprina, ka pieprasījums ekonomikā atjaunojas un tas atspoguļojies arī cenu pieaugumā par 0,2% mēneša laikā. Nepiepildoties sākotnējām prognozēm par vēl tālāku naftas cenu kritumu, salīdzinājumā ar pagājušā gada jūliju degvielas cenu samazinājums bijis būtiski mazāks nekā trijos iepriekšējos mēnešos – 11,2%, un salīdzinājumā ar jūniju degvielas cenas pieaugušas par 3,4%. Arī pārtikas cenām pasaulē jau otro mēnesi palielinoties, un Latvijā tās bijušas par 2,8% augstākas nekā pirms gada. Mēneša griezumā pārtikas cenas palielinājušās par 0,6%, kamēr tradicionāli jūlijā tām ir samazinājums. Tāpat kopējo cenu pieaugumu mēneša laikā noteica atpūtas un kultūras, kā arī restorānu un viesnīcu pakalpojumu, pasažieru aviopārvadājumu, veselības aprūpes preču un pakalpojumu cenu, kā arī māiokla īres maksas pieaugums.

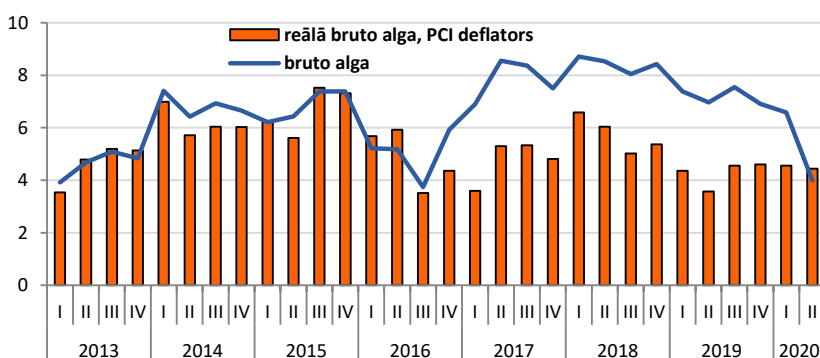
Bezdarba līmenis, % no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem

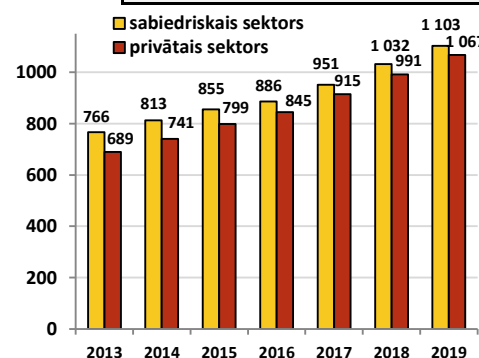
Nodarbinātība

COVID-19 krīzes ietekme atspoguļojās jau šā gada pirmā ceturksņa darba tirgus datus, kad tautsaimniecībā nodarbināto iedzīvotāju skaits bija par 0,2% mazāks nekā pirms gada, bet otrajā ceturksnī nodarbināto skaits bija samazinājies jau par 1,5%. Bezdarba līmenis pēc darbaspēka apsekojuma otrajā ceturksnī pieauga līdz 8,6% un bija par 2,2 procentpunktiem augstāks nekā pirms gada. Šāds bezdarba pieaugums tomēr ir vērtējams kā visai mērens, bezdarba līmenim atgriežoties tikai 2017.gada līmenī un tālu atpaliekot no 2009-2010.gada krīzes laikā sasniegtajiem augstumiem. Kā liecina Nodarbinātības valsts aģentūras reģistrētā bezdarba dati, jūlijā bezdarbnieku skaits jau ir sācis samazināties un augustā bezdarbnieku skaita samazinājums jau bijis samērā būtisks, tam kritoties par 2785 cilvēkiem. Līdzīgi arī brīvo darba vietu skaits, kas kopš marta bija strauji krities, pēdējos mēnešos sācis palielināties un augusta beigās sasniedzis 19 tūkstošus, salīdzinājumā ar maijā fiksēto zemāko līmeni pieaugot par 25%.

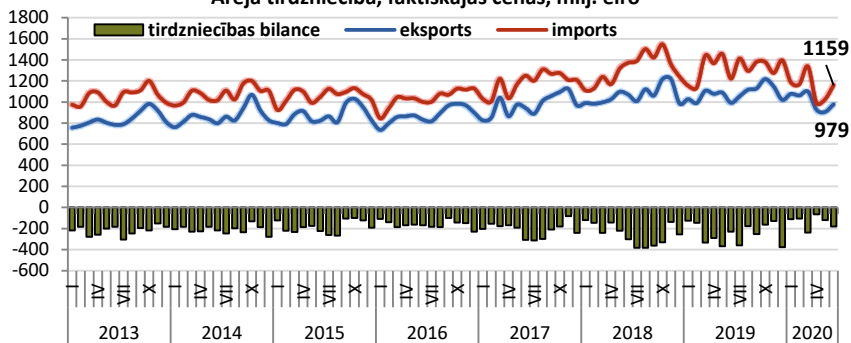
Algu pieaugums, % pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu

Darba samaksa, eiro

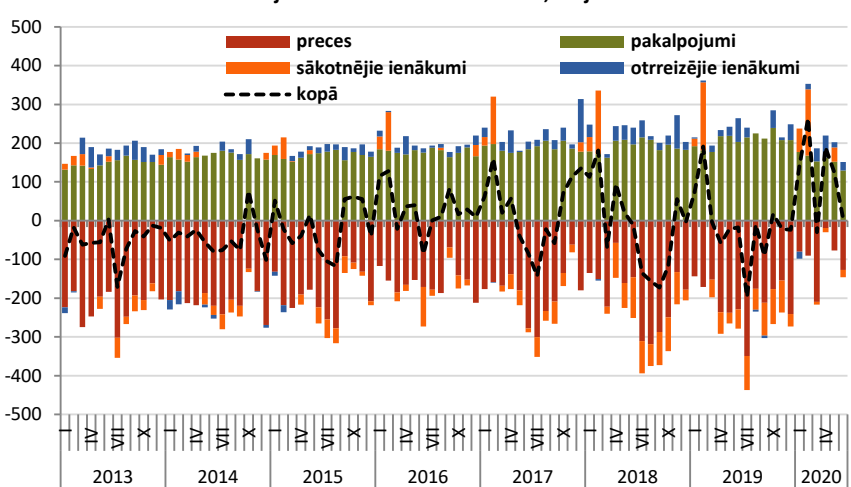

Mēneša vidējā bruto darba samaksa 2020.gada pirmajā ceturksnī, salīdzinot ar attiecīgo ceturksni pirms gada, bija palielinājusies par 6,6%, bet otrajā ceturksnī COVID-19 krīzes ietekmē pieaugums palēninājās līdz 3,9%. Aprīlī, salīdzinot ar 2019. gada aprīli, vidējā mēneša bruto darba samaksa pieauga par 3,6%, maijā gada pieauguma temps bija viszemākais - 2,5%, bet jūnijā tas pakāpās līdz 5,6%. Kopumā vidējā darba samaksa otrajā ceturksnī bija 1118 eiro, augstākajai darba samaksai joprojām saglabājoties sabiedriskajā sektorā, kur tā bija 1138 eiro, bet privātajā sektorā vidējā alga veidoja 1108 eiro. Algu pieaugums otrajā ceturksnī sabiedriskajā un privātajā sektorā bija vienāds un veidoja 3,8%. Nozaru griezumā straujākie algu pieaugumi otrajā ceturksnī bija citu pakalpojumu nozarē - par 14,3% un profesionālo pakalpojumu nozarē - par 8,0%, savukārt izmitināšanās un ēdināšanas nozarē vidējā alga samazinājās par 16,5% un transporta nozarē - par 5,1%.

Ārējā tirdzniecība, faktiskajās cenās, milj. eiro

Ārējā tirdzniecība

Eksports 2020.g. I-VI	Ārējā tirdzniecība	
	Strukt.	Gada pieaugums
Kopā	100.0%	-3.7%
Pārtika	19.8%	3.2%
Mehānismi, elektroierīce	18.2%	9.1%
Koksne	17.6%	-11.2%
Metāli	9.1%	-3.2%
Ķīmiskās rūp. raž.	8.2%	2.9%
Satiksmes līdzekļi	4.9%	-29.8%
Minerālprodukti	4.4%	-23.4%
Plastmasa	3.6%	0.3%
Pārējās preces	14.3%	-1.5%

Jūnijā COVID-19 krīzes negatīvā ietekme uz Latvijas ārējo tirdzniecību bija būtiski mazinājusies, lai gan joprojām preču eksports un imports uzrādīja kritumu. Ja aprīlī un maijā salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošajiem mēnešiem eksportēto preču vērtība faktiskajās cenās bija sarukusi vidēji par 15%, tad jūnijā šis kritums samazinājās līdz 1,4%. Tādējādi 2020. gada pirmajā pusgadā kopā preču eksporta vērtība bija par 3,7% zemāka nekā attiecīgajā periodā pirms gada. Būtiskāko pozitīvo ietekmi uz eksporta rezultātiem š.g. jūnijā atstāja mehānismu un ierīču eksporta vērtības kāpums, salīdzinājumā ar pērnā gada jūniju par 30,0% palielinoties elektroierīču un elektroiekārtu, kā arī to detaļu eksportam. Spēcīgu pieaugumu jūnijā uzrādīja arī ķīmiskās rūpniecības produktu eksports - par 18,7%. Tajā pašā laikā spēcīgs kritums turpinājās minerālproduktu un satiksmes līdzekļu eksportā, šo preču eksporta apgrozījumam jūnijā gada griezumā samazinoties attiecīgi par 20,7% un 21,1%. Jūnijā lauksaimniecības un pārtikas preču eksporta apgrozījums bija par 7,3% zemāks nekā pirms gada, tomēr tas bija gandrīz trīs reizes mazāks kritums nekā iepriekšējā mēnesī. Par 7,3% samazinājās arī koksnes un koka izstrādājumu eksporta vērtība, kas bija zemākais šogad reģistrētais eksporta kritums šajā preču grupā. Preču imports š.g. jūnijā saruka straujāk nekā eksports un bija par 5,2% zemāks nekā pirms gada, tādējādi Latvijas ārējās tirdzniecības bilance nedaudz uzlabojās. 2020. gada pirmajā pusē kopā preču imports bija sarucis par 11,7%.

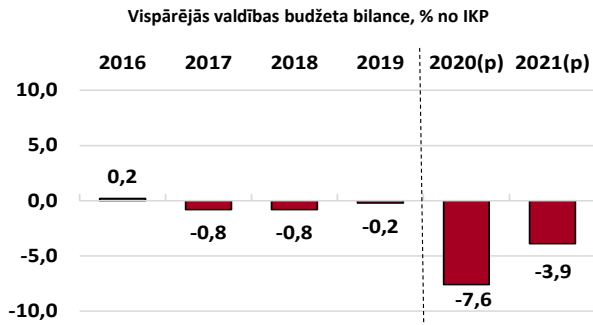
Maksājumu bilances tekošais konts, milj. eiro

Teškoais konts

Latvijas maksājumu bilances tekošajā kontā 2020.gada jūnijā bija fiksēts pārpalikums 5 milj. eiro apmērā pretstatā 17 milj. eiro deficītam pērnā gada jūnijā. Tāpat kā iepriekšējos mēnešos tekošā konta svārstības galvenokārt noteica preču konta bilances uzlabojums. Preču importa vērtībai samazinoties vienlaicīgi nedaudz palielinoties preču eksporta vērtībai, preču konta deficīts saruka par 102 milj. eiro. Savukārt pakalpojumu konta pārpalikums samazinājies, jo pakalpojumu eksporta kritums bija straujāks par importa samazinājumu. Tomēr pakalpojumu konta pārpalikums 129 milj. eiro apmērā nosedza preču konta 127 milj. eiro deficītu. Sākotnējo ienākumu konta deficīts samazinājies par 31 milj. eiro, ko lielā mērā noteica zemāks izmaksāto dividendu apjoms ārvalstu investoriem. Savukārt otrreizējo ienākumu konta pārpalikuma samazinājumu par 39 milj. eiro noteica zemāka ES fondu investīciju ienākošā plūsma. 2020.gada pirmajā pusgadā kopumā tekošā konta pārpalikums veidoja 693 milj. eiro, ko lielā mērā ietekmēja preču ārējās tirdzniecības bilances uzlabojums un zemāks izmaksāto dividendu apjoms ārvalstu investoriem.

Galvenie rādītāji, gada izaugsme (ja nav norādīts citādi)

	18'I	II	III	IV	19'I	II	III	IV	20'I	II
IKP, salīdzināmās cenās, %	2.8	4.7	4.4	5.0	3.1	2.0	2.9	1.0	-1.5	-8.9
IKP, faktiskās cenās, %	6.8	8.6	8.7	9.3	7.2	5.2	5.3	2.4	-0.2	-9.7
Inflācija, %	2.0	2.4	2.9	2.9	2.9	3.3	2.9	2.2	1.9	-0.4
Vidējā bruto darba samaksa, %	8.7	8.5	8.0	8.4	7.4	7.0	7.5	6.9	6.6	3.9
Reālā alga, PCI deflators, %	6.7	6.1	5.1	5.5	4.5	3.7	4.6	4.7	4.7	4.3
Nodarbināto skaits, %	1.8	2.0	1.9	0.8	0.6	-0.4	-0.2	0.4	-0.2	-1.5
Bezdarbs, %	8.2	7.7	7.0	6.9	6.9	6.4	6.0	6.0	7.4	8.6
Produktivitāte, %	1.1	2.6	2.4	4.2	2.5	2.4	3.2	0.6	-1.3	-7.5
Mazumtirdzniecība, %	5.4	5.0	3.0	2.8	3.5	3.2	1.1	1.5	2.2	-1.5
Rūpniecība, %	4.5	0.2	2.9	0.9	-0.8	1.4	2.5	0.0	-2.3	-5.1
Preču eksports, %	9.2	14.7	7.9	7.3	5.2	-1.1	3.4	-1.0	3.7	-10.9
Preču imports, %	6.8	11.7	14.2	12.3	7.3	4.9	-5.2	-2.2	-1.0	-21.5
Tirdzniecības bilance, milj. eiro	-507.5	-664.1	-1124.2	-723.7	-606.6	-886.6	-789.0	-665.8	-435.7	-364.1
Teškoais konts, % no IKP	3.6	1.4	-6.1	-0.8	3.8	-1.3	-3.7	-0.3	5.5	n.d.a.

Vispārējās valdības budžetā 2019. gadā deficīts bija 0,2% no IKP, kas salīdzinājumā ar 2018. gadu ir zemāks par 0,6 pp, būtiski uzlabojoties vietējās valdības budžeta bilancei. Pagājušajā gadā vietējā valdībā bija vērojams pārpalikums, straujāk pieaugot iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumiem, bet izdevumiem augot lēnāk. Jāatzīmē, ka 2019. gada deficīta apjoms var tikt precizēts, CSP iesniedzot Eurostat notifikāciju šā gada oktobrī. Finanšu ministrija ir aktualizējusi vispārējās valdības budžeta bilances prognozi vidējam termiņam, ņemot vērā Valsts kases datus par konsolidētā kopbudžeta izpildi šā gada pirmajā pusē, aktualizētās nodokļu un ne-nodokļu ieņēmumu prognozes, valsts pamatbudžeta bāzes izdevumus vidējam termiņam atbilstoši datiem uz 2020. gada 31. jūliju, papildus budžeta izdevumus, ņemot vērā līdz šā gada 26. jūlijam Ministru kabinetā un Saeimā apstiprināto atbalsta pasākumu Covid-19 seku mazināšanai fiskālo ietekmi, kā arī aktuālākās valsts speciālā budžeta izdevumu prognozes. Vispārējās valdības budžeta deficīts 2020. gadam tiek prognozēts 7,6% no IKP, kas ir būtiski augstāks nekā plānots likumā "Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2020., 2021. un 2022. gadam" (deficīts 0,3% no IKP), taču zemāks, salīdzinot ar pavasari (deficīts 9,4% no IKP), kad, izstrādājot Stabilitātes programmu 2020.-2023. gadam, jau tika ņemts vērā iekšzemes kopprodukta kritums Covid-19 ietekmē. Valdība ir apstiprinājusi (26.07.2020) atbalsta pasākumu plānoto apjomu 3,2 mlrd. eiro jeb 11% no IKP no kuriem tieša negatīva ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci ir 1,3 mlrd. eiro jeb 4,5% no IKP.

Pēc Eiropas kontu sistēmas (EKS) metodoloģijas

Informatīvais ziņojums „Par makroekonomisko rādītāju, ieņēmumu un vispārējās valdības budžeta bilances prognozēm 2021.-2023.gadā”

Kopbudžeta ieņēmumi un izdevumi

Konsolidētais kopbudžets

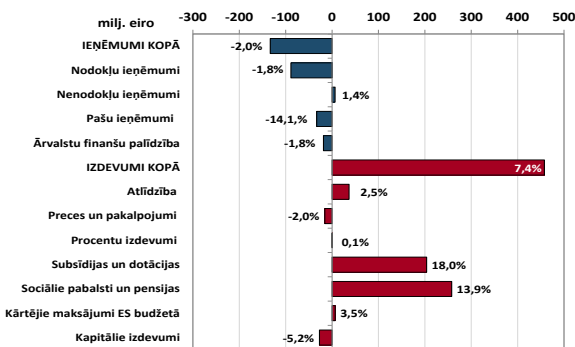
	2019.gada I-VII	2020.gada I-VII	2020./2019.g.	2020./2019.g.
	izpilde, milj. eiro	izpilde, milj. eiro	izmaiņas, milj. eiro	izmaiņas, %
KONSOLIDĒTAIS KOPBUDŽETS				
Ieņēmumi	6 797.2	6 664.0	-133.2	-2.0%
Izdevumi	6 200.1	6 657.9	457.8	7.4%
Finansiālā bilance	597.2	6.2	-591.0	
VALSTS KONSOLIDĒTAIS BUDŽETS*				
Ieņēmumi	5 704.6	5 627.4	-77.2	-1.4%
Izdevumi	5 203.5	5 716.2	512.7	9.9%
Finansiālā bilance	501.1	-88.8	-589.9	
Valsts pamatbudžets				
Ieņēmumi	4 004.3	3 945.3	-59.0	-1.5%
Izdevumi	3 713.9	4 060.4	346.5	9.3%
Finansiālā bilance	290.4	-115.1	-405.5	
Valsts speciālais budžets				
Ieņēmumi	1 737.8	1 718.9	-18.9	-1.1%
Izdevumi	1 555.4	1 719.1	163.8	10.5%
Finansiālā bilance	182.4	-0.2	-182.6	
PAŠVALDĪBU KONSOLIDĒTAIS BUDŽETS**				
Ieņēmumi	1 679.7	1 640.8	-38.9	-2.3%
Izdevumi	1 583.6	1 545.8	-37.8	-2.4%
Finansiālā bilance	96.1	95.0	-1.1	

Pēc naudas plūsmas metodoloģijas

*Ieskaitot atvasinātās publiskās personas un ziedojumus, dāvinājumus

**Ieskaitot ziedojumus un dāvinājumus

Konsolidētā kopbudžeta ieņēmumu un izdevumu izmaiņas 2020.gada I-VII, salīdzinot ar 2019.gada I-VII, milj. eiro un %

Atbilstoši Valsts kases publicētajai informācijai konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi 2020. gada pirmajos septiņos mēnešos bijuši 6664 milj. eiro, bet izdevumi veikti 6657,9 milj. eiro apmērā, tādējādi kopbudžetā veidojies 6,2 milj. eiro pārpalikums. Covid-19 pandēmijas ietekmē pārskata periodā būtiski zemāki kā plānots bijuši nodokļu ieņēmumi, savukārt valdības apstiprinātie atbalsta pasākumi Covid-19 seku mazināšanai un pieaugums sociālo pabalstu izdevumos veicināja kopbudžeta izdevumu straujāku palielināšanos, kā rezultātā kopbudžetā pārpalikums šogad ir par 591 milj. eiro zemāks kā pērn pirmajos septiņos mēnešos.

Konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi šā gada pirmajos septiņos mēnešos saņemti par 133,2 milj. eiro jeb 2% zemākā apmērā kā pērn attiecīgajā periodā, ko galvenokārt ietekmēja nodokļu ieņēmumu (4967,8 milj. eiro) samazināšanās par 88,7 milj. eiro jeb 1,8%. Nodokļu ieņēmumu samazināšanos ietekmē ne tikai ekonomiskās aktivitātes sarukums, pirmajā pusgadā IKP samazinoties par 5,4%, bet arī nodokļu samaksas termiņa pagarinājumi, ko valdība apstiprinājusi kā vienu no atbalsta pasākumiem.

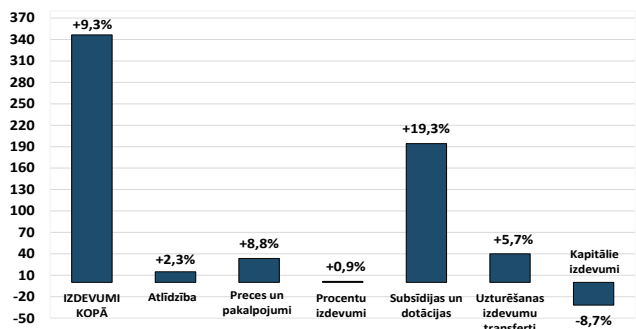
Šā gada pirmajos septiņos mēnešos nenodokļu ieņēmumi kopbudžetā salīdzinājumā ar pagājušā gada janvāri-jūliju palielinājušies par 6,6 milj. eiro jeb 1,4%, veidojot 479,3 milj. eiro. Nenodokļu ieņēmumu pieaugumu nodrošināja augstāki nenodokļu ieņēmumi valsts pamatbudžetā, tostarp no noziedīgi iegūtu līdzekļu konfiskācijas.

Konsolidētā kopbudžeta izdevumi pārskata periodā veikti par 457,8 milj. eiro jeb 7,4% lielākā apmērā kā pērn. Izdevumu palielināšanos ietekmēja par 257,9 milj. eiro jeb 13,9% augstāki izdevumi sociālajiem pabalstiem (2 108,3 milj. eiro), kā arī subsīdiju un dotāciju (1 337,6 milj. eiro) pieaugums par 203,9 milj. eiro jeb 18%. Augstākas subsīdijas un dotācijas noteica 100 milj. eiro piešķiršanu finanšu institūcijai ALTUM, lai izsniegtu aizdevumus un nodrošinātu finansējumu ar garantijām Covid-19 krīzes skartajiem saimnieciskās darbības veicējiem, tāpat palielinājies subsīdiju un dotāciju apmērs ārstniecības iestādēm, tostarp Covid-19 ierobežošanai.

Kopbudžetā janvāri-jūlijā, salīdzinot ar attiecīgo periodu pērn, par 15,5 milj. eiro jeb 2%, samazinājušies izdevumi precēm un pakalpojumiem, bet par 27,2 milj. eiro jeb 5,2% kapitālie izdevumi, attiecīgi sasniegt bija 772,6 milj. eiro un 497,1 milj. eiro. Šo izdevumu samazinājums pamatā vērojams pašvaldību budžetā. Zemāks kā pērn kapitālo izdevumu kā arī preču un pakalpojumu izdevumu līmenis šogad pašvaldībās tika prognozēts, tomēr nozīmīgais izdevumu samazinājums precēm un pakalpojumiem, īpaši aprīli-jūnijā, visticamāk saistīts ar iestāžu pārorientēšanos uz attālināto darbu.

Dati: Valsts kase, Eurostat, Informatīvais ziņojums „Par makroekonomisko rādītāju, ieņēmumu un vispārējās valdības budžeta bilances prognozēm 2021.-2023.gadā”

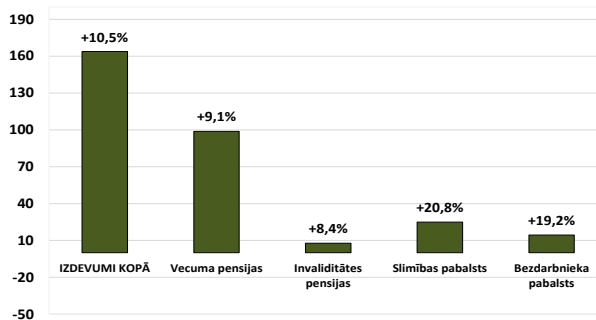
Pamatbudžeta izdevumu izmaiņas
2020. gada I-VII, salīdzinot ar 2019. gada I-VII, milj. eiro un %

Atbilstoši Valsts kases publicētajai informācijai pirmajos septiņos mēnešos pamatbudžetā veidojas 115,1 milj. eiro deficīts, kamēr pērn attiecīgajā periodā bija 290,4 milj. eiro pārpalikums. Valsts pamatbudžetā līdz ar nodokļu ieņēmumu samazināšanos arī kopējie ieņēmumi bija zem 2019. gada pirmo septiņu mēnešu ieņēmumu līmeņa. Valsts pamatbudžeta ieņēmumi šā gada pirmajos septiņos mēnešos sasniedza 3945,3 milj. eiro un salīdzinot ar 2019. gada janvāri-jūliju ieņēmumi samazinājās par 59 milj. eiro jeb 1,5%. Tikmēr nozīmīgs pieaugums vērojams pamatbudžeta izdevumos, attiecīgi par 346,5 milj. eiro jeb 9,3%. Valsts pamatbudžeta izdevumu pieaugumu noteica Covid-19 seku mazināšanai novirzītais finansējums, tāpat arī augstāki izdevumi veselības nozares finansēšanai. Tāpat jūlija mēnesī 17 milj. eiro bezdarbnieku pabalstiem tika izmaksāti no valsts pamatbudžeta, lai gan parastā kārtībā šos izdevumus vienmēr veic no valsts speciālā budžeta līdzekļiem. Vislielākais izdevumu kāpums tika novērots subsīdijām un dotācijām, kas salīdzināmā ar pērnā gada attiecīgo periodu pieauga par 194,4 milj. eiro jeb 19,3%, veidojot 1201,4 milj. eiro, kas saistīts ar lielāku subsīdiju un dotāciju apmēru veselības aprūpes iestādēm, finansējuma piešķiršanu finanšu institūcijai ALTUM (100 milj. eiro), lai izsniegtu aizdevumus un nodrošinātu finansējumu ar garantijām Covid-19 krīzes skartajiem saimnieciskās darbības veicējiem.

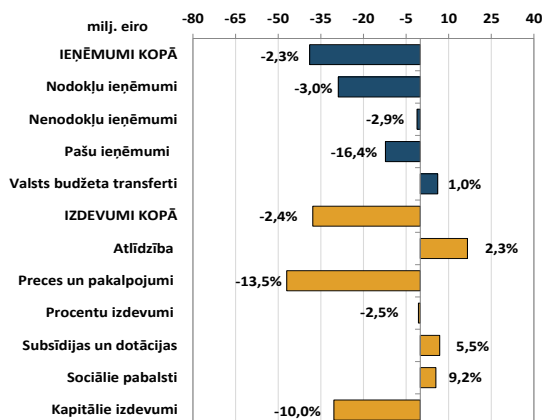
Pārējās pamatbudžeta izdevumu grupās vērojams krietni mērenāks izdevumu pieaugums vai to samazinājums, salīdzinot ar 2019. gada attiecīgo periodu. Jāatzīmē izdevumu pieaugums par 33,5 milj. eiro jeb 8,8% precēm un pakalpojumiem, galvenokārt izdevumiem augot aizsardzības ministrijā. Tikmēr zemāki kā pērn pirmajos septiņos mēnešos pamatbudžetā par 31,7 milj. eiro jeb 8,7% bijuši kapitālie izdevumi.

Speciālā budžeta izdevumu izmaiņas
2020. gada I-VII, salīdzinot ar 2019. gada I-VII, milj. eiro un %

Šā gada pirmajos septiņos mēnešos valsts speciālā budžeta deficīts bija 0,2 milj. eiro, pretstatā 182,4 milj. eiro pārpalikumam pērn attiecīgajā periodā. Valsts speciālā budžeta ieņēmumi šā gada pirmajos septiņos mēnešos saņemti par 18,9 milj. eiro jeb 1,1% zemākā apmērā kā pērn attiecīgajā periodā. Savukārt, valsts speciālajā budžetā vērojams nozīmīgs pieaugums izdevumos, attiecīgi par 163,8 milj. eiro jeb 10,5%. Jāatzīmē, ka izdevumi pensijām šā gada pirmajos septiņos mēnešos, ņemot vērā pērn oktobrī veikto indeksāciju, palielinājušies par 107,4 milj. eiro jeb 8,9% un kopumā atbilst plānotajam. Izdevumi bezdarbnieku pabalstiem kopumā (pamatbudžets un speciālais budžets) šogad veikti par 41,8% lielākā apmērā kā pērn janvāri-jūlijā, kas lielākoties saistīts ar straujo pieaugumu reģistrēto bezdarbnieku skaitā. Atbilstoši nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) datiem janvāri-jūlijā par 29,5% palielinājās bezdarbnieka pabalstu saņēmēju skaits, salīdzinot ar 2019. gada attiecīgo periodu. Valsts speciālā budžeta izdevumu palielināšanos noteica arī par 24,9 milj. eiro jeb 20,8% augstāki izdevumi slimības pabalstiem. Atbilstoši Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (VSAA) datiem jūlijā par 13% palielinājās pabalstu saņēmēju skaits. Atbilstoši VSAA datiem vidējā apdrošināšanas iemaksu alga pabalstu saņēmējiem šogad vidēji bijusi par vairāk kā 10% augstāka kā pērn, tāpat pēdējos mēnešos būtiski pieaudzis vidējais dienu skaits, par ko tiek veikta apmaksā, tādējādi ietekmējot arī kopējo apmaksāto dienu skaitu.

Pašvaldību budžeta ieņēmumu un izdevumu izmaiņas
2020. gada I-VII, salīdzinot ar 2019. gada I-VII, milj. eiro un %

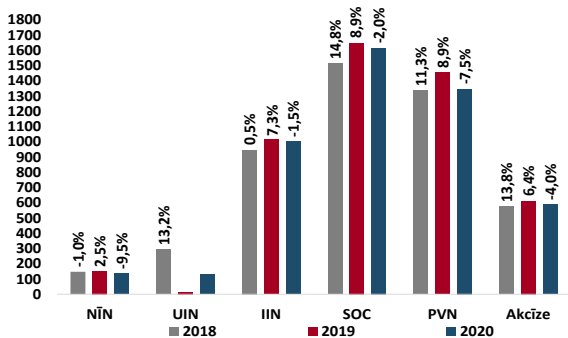

Atbilstoši Valsts kases datiem pašvaldību budžetā ieņēmumi un izdevumi samazinājušies līdzvērtīgā apmērā, vienlaikus veidojoties 95 milj. eiro pārpalikumam, kas ir par 1,1 milj. eiro mazāk nekā attiecīgajā periodā gadu iepriekš. Pašvaldību konsolidētā budžeta ieņēmumi šā gada pirmajos septiņos mēnešos veidoja 1640,8 milj. eiro, kas ir par 38,9 milj. eiro jeb 2,3% mazāk kā gadu iepriekš attiecīgajā periodā. Pašvaldību budžetā nodokļu ieņēmumi, lai gan saņemti par 28,8 milj. eiro jeb 3% zemākā apmērā kā 2019. gada janvāri-jūlijā, kopumā atbilst plānotajam.

Konsolidētā pašvaldību budžeta izdevumu līmenis šā gada pirmajos septiņos mēnešos sarucis par 37,8 milj. eiro jeb 2,4% pret attiecīgo periodu pērn, veidojot 1545,8 milj. eiro. Kārtējie izdevumi samazinājušies par 30,4 milj. eiro, jeb 2,8%. Samazinājums skaidrojams ar preču un pakalpojumu izdevumu sarukumu par 47 milj. eiro jeb 13,5%, īpaši aprīlī-jūnijā, varētu būt saistīts ar iestāžu pārorientēšanos uz attālinātā darba režīmu. Tāpat zemāki bijuši kapitālie izdevumi (par 30,4 milj. eiro jeb 10%), īpaši pamatfunkciju finansēšanai. Turpretī izdevumi atfīdzībai pieauguši par 16,6 milj. eiro jeb 2,3%. Pieauga arī subsīdijas un dotācijas par 6,8 milj. eiro jeb 5,5%. Pieaugumu nodrošināja subsīdijas un dotācijas komersantiem sabiedriskā transporta pakalpojumu nodrošināšanai.

Konsolidētā kopbudžeta nodokļu ieņēmumi
Nodokļi

	2019.gada I-VII	2020. gada I-VII	2020./2019.g.	2020./2019.g.	2020.gada izpilde no
	izpilde, milj. eiro	izpilde, milj. eiro	izmaiņas, milj.eiro	izmaiņas, (%)	perioda plāna (%)
Kopbudžeta nodokļu ieņēmumi	5 056.5	4 967.8	-88.7	-1.8%	90.8%
Sociālās apdrošināšanas iemaksas	1 649.0	1 616.2	-32.7	-2.0%	92.3%
<i>Valsts speciālajā budžetā</i>	1 591.3	1 561.6	-29.7	-1.9%	92.3%
<i>1% veselības finansēšanai pamatbudžetā</i>	57.1	54.7	-2.4	-4.3%	94.7%
Pievienotās vērtības nodoklis	1 456.6	1 347.5	-109.1	-7.5%	85.2%
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis	1 016.8	1 001.9	-14.9	-1.5%	104.1%
<i>Valsts pamatbudžetā</i>	204.1	197.8	-6.3	-3.1%	102.8%
<i>Pašvaldību pamatbudžetā</i>	812.8	804.1	-8.7	-1.1%	104.5%
Akcīzes nodoklis	612.3	587.6	-24.7	-4.0%	86.4%
Uzņēmumu ienākuma nodoklis	15.3	129.8	-	-	74.6%
Nekustamā īpašuma nodoklis	151.3	137.0	-14.3	-9.5%	87.4%
<i>Informatīvi:</i>					
<i>Sociālās apdrošināšanas iemaksas valsts fondēto pensiju shēmā</i>	339.0	339.1	0.1	0.0%	-

Kopbudžeta nodokļu ieņēmumu izmaiņas 2020.gada I-VII, milj.eiro un % pret iepriekšējo gadu

Kopbudžeta nodokļu ieņēmumos šā gada pirmajos septiņos mēnešos saņemti 4967,8 milj. eiro, kas ir par 88,7 milj. eiro jeb 1,8% mazāk kā 2019. gada attiecīgajā periodā. Nodokļu ieņēmumu samazināšanās ietekmē ne tikai ekonomiskās aktivitātes sarukums, pirmajā pusgadā IKP samazinoties par 5,4%, bet arī nodokļu samaksas termiņa pagarinājumi, ko valdība apstiprinājusi kā vienu no atbalsta pasākumiem. Jāatzīmē, ka jūlijā vērojama situācijas stabilizēšanās un saņemtie nodokļu ieņēmumi kopbudžetā bija par 1,3% augstāki kā 2019. gada jūlijā. Šāds pieaugums novērots pirmo mēnesi pēc nodokļu ieņēmumu krituma martā-jūnijā.

Pārskata periodā samazinājušies faktiski visu lielāko nodokļu ieņēmumi. Pievienotās vērtības nodokļa (PVN) ieņēmumi š.g. septiņos mēnešos bija par 109,1 milj. eiro jeb 7,5% zemāki salīdzinājumā ar attiecīgo periodu pērn.

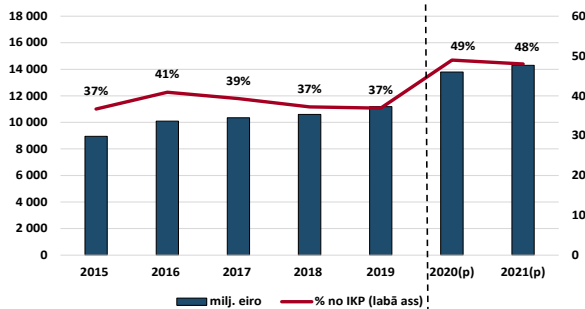
Visnozīmīgāk nodokļu ieņēmumi samazinājušies izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumu nozarēs, transporta un uzglabāšanas nozarē, kā arī būvniecības nozarē. Būvniecības nozares kopējo nodokļu ieņēmumu samazināšanās saistīta ar reversās PVN maksāšanas kārtības atcelšanu šogad būvmateriāliem, kas ietekmēja PVN atmaksu pieaugumu.

Saistībā ar ieviestajiem pasākumiem COVID-19 izplatības ierobežošanai samazinājušies ieņēmumi arī no darbaspēka nodokļiem. Daļa darbinieku martā-jūlijā atalgojuma vietā saņēma dīkstāves pabalstus, kas tāpat kā bezdarbnieku skaita palielināšanās ietekmēja kopējo atalgojuma fondu valstī, tādējādi sociālās apdrošināšanas iemaksu ieņēmumi pirmajos septiņos mēnešos samazinājušies par 32,7 milj. eiro jeb 2%, salīdzinot ar 2019. gada attiecīgo periodu. Lielākais ieņēmumu samazinājums ir no nodokļu maksātājiem, kuru pamatdarbība saistīta ar transportu, uzglabāšanu, izmitināšanu un ēdināšanas pakalpojumiem. Savukārt iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi samazinājušies par 14,9 milj. eiro jeb 1,5 %, salīdzinot ar 2019. gada attiecīgo periodu.

Akcīzes nodokļa ieņēmumi šā gada pirmajos septiņos mēnešos ir 587,6 milj. eiro, kas ir par 24,7 milj. eiro jeb 4% mazāk nekā pērn janvārī-jūlijā, kas skaidrojams ar akcizēto preču patēriņa samazināšanos, tostarp pierobežā.

Šā gada pirmajos septiņos mēnešos starp lielajiem nodokļiem ieņēmumi palielinājušies vienīgi no uzņēmumu ienākuma nodokļa (UIN) par 114,4 milj. eiro, kas skaidrojams ar zemo UIN ieņēmumu apjomu pērn UIN reformas rezultātā, ko veicināja gan augstais atmaksu apmērs, gan līdz reformai gūtās peļņas būtiskie apmēri, par kuras sadali nodoklis netiek piemērots.

Valsts kase ir sagatavojusi vispārējās valdības parāda prognozi, ņemot vērā Finanšu ministrijas aktualizētās valsts budžeta finansiālās bilances prognozes pie nemainīgas valdības politikas, kā arī aktualizētās iekšzemes kopprodukta prognozes faktiskajās cenās. Ņemot vērā ievērojamo aizņemšanās apjomu pieaugumu Covid-19 uzliesmojuma seku mazināšanai un ekonomikas atbalstam veicamo un plānoto pasākumu finansēšanai, kā arī vīrusa izplatības mazināšanai noteikto ierobežojumu negatīvu ietekmi uz makroekonomiskajiem rādītājiem, aktuālā vispārējās valdības parāda prognoze 2020.-2023. gadam bāzes scenārijā parāda līmenis sasniegs 49% no IKP 2020. gadā, stabilizējoties 48% no IKP līmenī 2021. gadā. Šā gada augustā, kredītreitingu aģentūra S&P Global Ratings (S&P) apstiprināja Latvijas kredītreitingu augstajā "A+" līmenī, saglabājot stabilitātes novērtējumu. Aģentūra atzinīgi novērtē valdības operatīvu un efektīvu rīcību, ierobežojot Covid-19 izplatību Latvijā un īstenojot ievērojamus pasākumus ekonomikas atbalstam. Pateicoties stingrai fiskālai disciplīnai pirms Covid-19 uzliesmojuma un valsts parāda līmenim, kas ir viens no zemākajiem Eirozonā, valdībai ir nodrošināta pietiekama fiskāla elastība, lai atbalstītu ekonomiku pašreizējā situācijā.

Vispārējās valdības parāds
Vispārējās valdības parāds, milj. eiro un % no IKP

Pēc Eiropas kontu sistēmas (EKS) metodoloģijas